

Valerià Romero: el puzzle de la prehistòria

Aprofitant l'avinentesa de l'atorgament del 1er. premi d'investigació "Arnau de Palomar" i de la presentació de l'obra guanyadora, la Redacció del "Lo Floc" ha cregut convenient apropar-se a la personalitat de Valerià Romero i Alarcón, un andalús que malgrat no haver renunciat mai a les seves arrels, s'ha guanyat sobradament i merescuda, com un riudomenc més que és, l'afecte de molts.

Valerià Romero nasqué l'any 1938 a Torres de Albánchez (Jaén). A la seva terra natal va cursar estudis primaris. El 1959 va anar a viure a Barcelona, allí es va titular en 'Arqueologia Hispànica' per la Universitat de Barcelona, alhora que treballava com a impressor. L'any 1973 va traslladar-se a Riudoms per motius professionals, però de seguida entrà en contacte amb tot allò i amb les persones que d'algun forma es relacionaven amb la seva principal afecció: l'arqueologia, de la qual parlem amb ell.

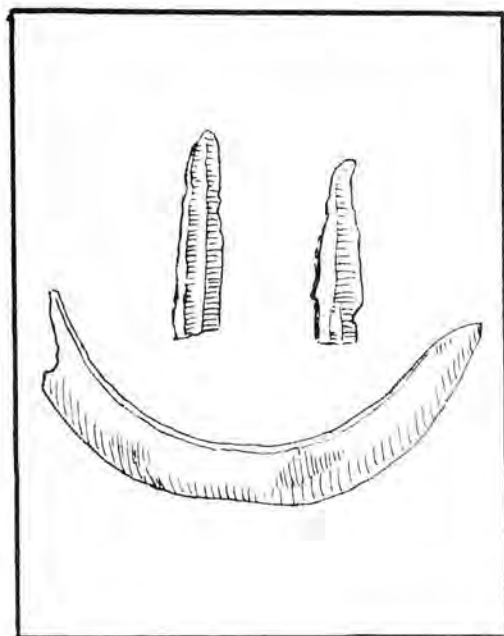
— *D'on arrenca la seva afecció per l'Arqueologia?*

— Recordo clarament els fets que pogueren tenir influència en la meua posterior passió per l'arqueologia. A Torres de Albánchez, poble on vaig néixer, existeixen nombrosos i rics jaciments arqueològics —sempre atribuïts als àrabs, si bé cap d'ella correspon a aquesta època—, als quals anava la mainada a cercar *puntas de rayo* (destrals de pedra polimentada) que aleshores col·leccionava el metge local, un excel·lent personatge, que indefectiblement ens regalava a canvi uns llibrets —no sé d'on en podia treure tants—, els quals descrivien fets històrics d'Espanya. Amb el temps el grup d'assidus va escurçar-se fins a quedar-ne solament dues o tres persones, que acompanyàvem el metge en les

sortides de camp, el qual *in situ* i a la seva manera ens donava l'explicació de quina època corresponien aquelles restes que trobàvem, molt propera a la que després vaig conèixer en entrar en contacte amb l'escola barcelonina d'arqueologia.

— *Què ha suposat per a Vostè estar en contacte amb el món de l'Arqueologia?*

— Els recorda i anècdotes que conserva dels grups de col·laboradors del Museu Arqueològic de Barcelona són molts i grats. Amb ells vaig treballar durant anys en excavacions a les rodalies de Barcelona, al seu costat comencí a conèixer i estimar Catalunya, des d'una òptica reivindicativa, culta i tolerant, allunyada de postures maximalistes.

Ens podria resumir breument el que ha publicat referent a aquest tema?

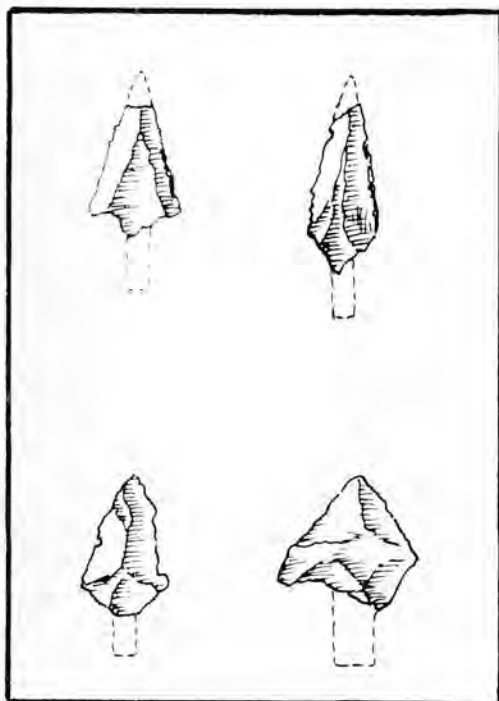
Vaig començar a escriure sobre temes arqueològics després de concloure estudis d'Arqueologia Hispànica a l'Institut d'Arqueologia i Prehistòria de la Universitat de Barcelona, estudis per a iniciats que es perllongaren tres anys. El meu primer treball fou *Primeras precisiones sobre la prehistoria de Torres de Albánchez*, més tard col·laboraria amb la revista *Pyrenar*, organ de difusió de l'esmentat Institut. A Riudoms, com coneixes bé, he escrit articles específics del tema a les revistes locals *L'Om* i *Lo Floc*, procurant divulgar la riquesa arqueològica del seu terme municipal. Vaig participar també en la *1a. Trobada d'Artistes i Estudiosos Riudomenes* l'any 1979 i finalment tinc publicats dins la col·lecció *Quaderns de divulgació cultural* dos títols: el núm. 1, *Poblat neolític de cabanes* i el núm. 6, recentment aparegut, *Aportació al coneixement de la població prehistòrica de Riudoms*.

Què significa per a Vostè haver guanyat el 1er. Premi d'investigació "Arnau de Palomar" i que l'obra guanyadora hagi estat de recerca arqueològica?

Quant a la primera pregunta jo li trauria el to ressonant de primer guanyador del premi "Arnau de Palomar", donat que es tractava de trencar una mica el foc i animar, en un moment àlgid de bons propòsits, la disposició del CERAP. Referent a la segona, em satisfà que la labor de divulgació arqueològica portada a terme els últims anys a Riudoms es vegi reflectida en un quadern, que servirà com a document testificador de l'existència de jaciments arqueològics prehistòrics que de manera irreversible estan condemnats a desaparèixer dins de pocs anys. D'ells sols restarà per a futures generacions el record recollit en aquest sisè "Quadern de divulgació cultural".

Com veu avui a Riudoms l'arqueologia? Creu que se'n fa tot el cas que és necessari? Quines mesures caldria prendre en aquest sentit?

Dintre la precarietat que representa una excavació anyal d'un mes de durada, resulta pobre l'esforç realitzat; però si tenim en compte que al jaciment neolític de la Timba del Barenys s'hi han efectuat cinc campanyes d'excavació oficials amb equip i mitjans suficients, com també ha succeït a la vil·la romana de Molins Nous, i que està a punt de materialitzar-se la carta arqueològica del terme, a la qual s'ha donat prioritat sobre gairebé la resta de les comarques amb major tradició arqueològica per part de la Generalitat de Catalunya, n'hi ha per sentir-se satisfets i reconèixer que Riudoms ha aconseguit interessar d'una forma poc freqüent.

- *El fet que Riudoms tingui a punt de fer una carta arqueològica de la Generalitat, com a afectat a l'opinió pública en general i als estudiosos en particular?*
- Tot allò que comporta un benefici que reforci el coneixement i defensa del patrimoni ha d'ésser ben acollit per l'opinió pública en general i pels estudiosos en particular.
- *De totes les restes que ha estudiat o localitzat, ens consta que són moltes, n'hi ha alguna que mereixeria ser salvada i recuperar-la així per poder engrossir el nostre migrat patrimoni monumental?*
- Sense excepció, tots els jaciments arqueològics del municipi haurien de ser objecte d'una especial atenció per evitar la seva destrucció especialment la Timba del Barenys, parcialment destruïda en els darrers cinc anys.
- *Com creu que hauria de ser la sala del Museu destinada a exposar les nombroses troballes que Riudoms posseeix?*
- Una sala d'exposició moderna, que no sigui un lloc mut que conté objectes, sinó que pugui comunicar adequadament al visitant el missatge històric que té i, sobretot, que tingui capacitat de comunicació externa, o sigui que no solament ha de servir per comunicar-se amb els visitants, sinó sortir a l'exterior mitjançant publicacions i renovació contínua perquè mai siguin les mateixes restes les exposades en llocs estàtics durant llargs períodes de temps. L'intercanvi temporal entre diferents museus hauria de ser una norma comuna en un futur proper.
- *Quins són els seus projectes immediats respecte a l'arqueologia?*
- Els mateixos que han estat fins ara: seguir treballant.
- *Voldria afegir alguna cosa més que tal vegada se'ns ha pogut oblidar?*
- Sí, recordar els amants de la salvaguarda del patrimoni cultural que, freqüentment, s'empren moltes paraules per reivindicar moltes coses, però que després ens pleguem de mans quan cal lluitar per recuperar-les. L'arqueologia riudomenca està necessitada d'ajut material i humà, jo desitjaria que el vigor de la retòrica es convertís en una eina més eficaç i participativa.

